

עין משפט נר מצוה

מח.

אלו טרפות פרק שלישי חולין

מסורת הש"ס

קב א מיי פ"ח מהל
עשן פטוה ה' כס סמג
עשן סג טו"שע יו"ד סי'
מה סעי' ב'
קב ב מיי פ"ח מהל
עשן פטוה ה"ט סמג
עשן סג טו"שע יו"ד סי'
מה סעיף ד'
קב ג מיי שס פ"ח ה"ה
סמג שס טו"שע יו"ד
סי' לט סעיף כג ע"ש:
קב ד ה מיי שס ה"ה
ג ד ופי"ח ה' ל' פ'
טו"שע שס סעיף יח:
קו ו מיי פרק טו מהל
חלוקי ביאה ה"ה
סמג לאין קי טו"שע
ה"שע סימן ה סעיף ד'
קז ז מיי פ"ז מהל
עשן פטוה ה"ט סמג
עשן סג טו"שע יו"ד סי'
לו ס"ג:
קח ח ט מיי פ"ח מהל
עשן פטוה ה"ט ופי"ח
ה"ה סמג עשן סג
טו"שע יו"ד סי' לו ע"ש
ה':

הנהגות הב"ח

(א) גמ' וטרפה (ואש"ז)
ללא קא מפקא זיקא)
מ"מ ט"ז ס"א פ"ז ח'ז:

רבינו גרשום

שלפוחיות זו האם כדבעינן
למירר (לקמן דף נה:)
ריאה הסמוכה לדופן
כלומר הסמוכה לדופן.
העלתה צמחין חורשין לה
שמה ניקב. דחליש פומיה
כלומר סביני חריפא:
באן במקום רביית כלומר
שערות הדוחות וזו מקום
חיתוכה דאני דאמרינן
מרוכ דוחק נסכה לדופן
אבל (שלא) במקום רביית
מיימינן סביני דחליש
פומיה (באני גופיה). ורב
נחמן בריה דרב יוסף בריק
לומר בפשוטי כלומר אי"ג
דאיכא ריעותא בדופן
בריק לה בפשוטי אי לא
שלת ביה זיקא כשרה
ואי לא טרפה. אבל הכא
איכא איניקב טרפה
אי הא איניקב טרפה
כלומר אי הא אונא
איניקב טרפה אי הא אונא
מפי (שהוא) ניקב כלומר
ואני יורה כחך ולענין
כרות שפכה מיירי. בסתם
כשר מפני שהוא מוליד (ל'
כלומר דאיניקב אפי' סבין
בישרא טרפה. אלא כל
ניקבה דלא מנייה מטרפא
כלומר בשביל נקב הכבד
ובשביל נקב הדופן לא
איטרפא אלא איניקב הכבד
כנגד המרה שניקבה טרפה
בשטע שאין למרה דמגין
לה נקב הדופן נמי לא
מטרפא בשביל דופן
אלא מטעם שאין לריאה
שניקבה להדיא לסתום
ונקב. אקפן אלא כתיב איני
אהיה לך ערב בשוקא:

שלפוחית. היינו צמקוס שהולד מונח אצל ניקב כס השמן
או ניטל טרפה ומה שלא הוזכר לא צמשנה ולא
צממא שמה היו בכלל ניקבו הדקין (א) **מיי"תנין** סבינא דחיישי
פומיה. ודהיינו כשלא העלתה צמחיס אצל העלתה צמחיס אפילו
איכא ריעותא בדופן לא תלינן בדופן;
רב נחמיה בריה דרב יוסף בריק
לא בפשוטי. אלא כשרה ריעותא
דופן קאי כדפירש צקונטרס ועמה
נוהגין להטריף כל הסירכות ואין
זוקקין אותן לא צופן ולא צפשוני:
אמר רבינא והוא דסבין בבשרא.
פירוש נחמו ומסוכן היטב

צבצר כמו (א) זמר מסוכן ולהכי נקטו
סבין ולא נקטו סרין וצמחיות רב שר
שלוש גאון כחז דבין סרין וסבין וצין
לא סבין וסרין כשרה לית הלכא
כרבינא אלא כרז נחמן דאמר ריאה
שניקבה דופן סותמתה כשרה ומשמע
מתוך דבריו דרבינא לא צל לפרש
דבריו של רב נחמן אלא כפרא דפשיה
קאמר וכן נראה מדפריך (א) עליה
דהעלתה צמחיס חוששין לה נמי אמר
רב נחמן הכי יור והלכך רז נחמן ריאה
שניקבה דופן סותמתה כשרה ולא
משני הא דסבין הא דלא סבין ועוד
מדפריך רב יוסף לרבינא ולא לרב
נחמן משמע דלרב נחמן לא צבי לא
סבין ולא סרין ואין נקב פוסל שס
דופן סותמתו ומיהו לא ידעין מנא
ליה שלא יתל הלכה כרבינא שהוא
צבצר ואשמה אין זה רבינא סתמא
ישפוטו ככל הש"ס שיהיה צבירו של
רב אשי שגולד ציוס שמת רבא מדבא
רב יוסף להשיב על דבריו ובהלכות
טרפות של רבינו גרשום כחז דלריאה
הסמוכה לדופן אף צמקוס צבצריהו
דלוני וסרוכה וסוככה צבצר שצין
הללעות או צללעות עזמן צדיקא
להו צנפיחה עס הצלעות או גוררין
הצצר עס הסירכא ומנפחין לה אס
עולה צנפיחה כשרה דכיון שהסירכא
קיימת וסותמת כל הנקב לא יתפרק
עוד כיון דצמקוס רבייתייהו קיימת
וצקונטרס פירש דסבין צבצרה היינו
זוקא צבצר שצין הצלעות אצל
צללעות עזמן לא: **לא צמעי**
קרום שע"ה מחמת מכה בריאה.
ה"ג הוה מצי למימר למעוטי שלא
צמקוס רבייתייהו: **העלתה צמחין**
מהו אמר ריה בשרה. והא דלמר לעיל
דחוששין לה היינו צכוכה לדופן
דמוכחא מילמא שהסירכא ממתנת נקב:
שרה

מיטרפא לא קתני בעא מיניה רבה בר בר
מהו א"ל כ"כשרה א"ל אף אני אומר כן אלא
דאמר רב מתנא מיליא מוגלא טרפה מים זכיס
כשרה אמר ליה היהיה
בשוקא דטבחיה חוניהו להנדך דקיימין צמחי
צמחי אמר ליה לא בעי
מר אומצא אמר ליה ליה אקפן אלא אמר ליה
מה אעביד לך דכי אתו לקמיה רבי יוחנן משדר
לבו לקמיה רבי יהודה
ברבי שמעון דמורי בה משמיה רבי
אלעזר ברבי שמעון היתירא
וליה לא סבירא ליה אמר רבא כי הוה מסגינן
בתיריה דרב נחמן (א) בשוקא
דגלדאי

מיטרפא לא קתני בעא מיניה רבה בר בר
מהו א"ל כ"כשרה א"ל אף אני אומר כן אלא
דאמר רב מתנא מיליא מוגלא טרפה מים זכיס
כשרה אמר ליה היהיה
בשוקא דטבחיה חוניהו להנדך דקיימין צמחי
צמחי אמר ליה לא בעי
מר אומצא אמר ליה ליה אקפן אלא אמר ליה
מה אעביד לך דכי אתו לקמיה רבי יוחנן משדר
לבו לקמיה רבי יהודה
ברבי שמעון דמורי בה משמיה רבי
אלעזר ברבי שמעון היתירא
וליה לא סבירא ליה אמר רבא כי הוה מסגינן
בתיריה דרב נחמן (א) בשוקא
דגלדאי

למחין. מנל"ך: מודונין דבצר. נגמגמנין:
למחין. מנל"ך: מודונין דבצר. נגמגמנין:
למחין. מנל"ך: מודונין דבצר. נגמגמנין:
למחין. מנל"ך: מודונין דבצר. נגמגמנין:

שלפוחית. אקרום שהולד מונח זה וצבעו מרי"ך.
לקמן צפיקרין (ד)
נה: תניא היא האם היא טרפחה היא
שלפוחית: ואשמו להס לא
גרסינן. וצנשי הרגליס לא אמרו להס
כלום וצנשי עמדו למנין
ורבו המתירין והמירוהו: **הסמוכה**
חוששין לה. שמה ניקבה אלא תלינן
ריעותא בדופן ואמרינן דופן זה מכה
היתה צו וכשחיתה קלטה הריאה
אללה: **העלתה.** הריאה: **למחין.**
מנל"ך סביבות סמיכתה לדופן הואיל
וחזין זה ריעותא תלינן למכה
צדידה: **דחליש פומיה.** פיו מדוד
ודק וחוסן יפה שלא יקרב קרום
הריאה צמקוסו אוחתה מן הדופן:
דייק לא צפשוני. לאחר שפיקקה
ומנחו מכה בדופן מנפח זה אי
מנל"כא מיה טרפה שררי ניקבה:
ה"ג צמחא הכא טלינן בדופן וכשרה
ולא גרסינן אי איכא ריעותא בדופן.
כלומר צמחא הכא דייק לה דלי לא
מנל"כא לא אמרינן ניקבה ונסתמה
דכיון דאיכא למיתלייה צופן תלינן
זה וכשרה: **אלא כפר.** גמי תרתי
אוני נכדי סרלע וזו נחמת מכה
היתה הי מייניהו דלנקיב טרפה והאי
דלא מפקא זיקא קרום עליה זה
וסתמה: **ומי אמר ר"ג ה'.** דהעלתה
למחין חוששין לה מכלל דאי פשיטא
לן דניקבה הריאה לא מהני לה
סתימת הדופן: **הסס צמקוס רבינא.**
צמקוס שהריאה ודופן אצלו כחז
וסמוכין תמיד ללא מיפרק היא
סירכא הילכך כשרה וזי אמר ר"ג
חוששין לה למעלה צרוצת החלל כנגד
הואמה הגדולה דכיון דחוקה הריאה
מן הדופן מיפרקא היא סמימה
ואפילו הכי כי לא העלתה צמחיס
אמר אין חוששין לן דחוששין לה
ובהלכך צמחיס צבצרה לן דחוששין לה
ולחומר אלזינן דלאורייתא: **מקום**
חיסודי דלוני. שהן סמוך לזואר
צבצרי (א) החלל. ובהלכה כרז
נחמן דליכא דפליג עליה: **דסבין**
צבצרה. שנסככת ונחמת הריאה
צבצר שצין צ' הצלעות דהוי סתימה
שירכא ללא מיפרקא אצל צללעות
עזמן אין זו סירכא קיימת: **אלמא**
נקב הוא. ואפילו הכי כי סבין
מכשרת לה. אלמא דמהניא סתימה
לריאה שנקבה: **ניקב.** הגיד של אדם:
פפול. משום כרות שפכה: **מפני**
שהוא שוסס. ואינו יורה כחך וקי"ל
(נה דף מג.) כל שצבת זרע שאינו
יורה כחך אינו מוליד: **נספס.**
הנקב אחרי כן: **כשר.** ללא צקהל
מפני שהוא מוליד: **דאינו קרום.** אצל
סתימת דופן סתימה מעלייתא היא:
מסיקין וז'. השתא דאמרת נקב הוא
צריאה אלא שהדופן סותמתו אילו
איניקב דופן וזהו ריאה כנגד דופן
כנגד נקב הריאה: (ז) פשי
לשון פוסט: (ח) שמה הו'
ככלל ניקבו הדקין ריש
מתירין ומפשיטן הדינן
שלפוחיה סיי"ד: (ח) דחליש
פומיה היינו צבצרה:
[א] וכן נראה מדפריך לעיל
עלה אנהלתי צמחיס:
[א] ושמא אף זה רבינא
סתמא שבכל החלמוד:

(א) לקמן מה: (ב) עשין
פשיט צמחיס קרב. ד"ה
למחין. (א) לעיל מ: ע"ש.
(ד) יבמות ע"ו. [נחומא]
יבמות פ"י ה"ד. (ט) לעיל
מ: יבמות ע"ה. (י) י"ל
להדיא. (י) לעיל מג.
(ח) י"ל להדיא. (ט) צ"מ
כד: (י) י"ל החזה וכה"ה
מהרעב"ד. (ט) לעיל ל:.

לעני רש"י

מרי"ך (מרי"ך). ר"ס.
מלנ"ך. פשיט.

מוסף רש"י

שלפוחית. כל שלפוחית
היא ושייפה כשין אוחת
אל דג כחלמתינן צמחין
ע"ז (מ): דשלפוחיה גבי
עובדי דמי. ואס על כמה
כולה עשייה אצטנעות,
מפוט מורי (ובחיס טו).
החליש כבד. ש"ס זה
מולעין (הפרדס עני קמח).
ג' רגליס. ש"ס חלמתי
המכוס נקבין אצטנעות.
דעה הלכות פסק נכסא,
ובתשובת הגאונים מנל"כ
כל הך ריגלי דחמורי
היינו יוס שמת צו חלס
גדול קובעין אוחו לכבודו
ומי ענה צבצרה שגמיע
אוחו יוס מתפזזים חלמתי
חמקיס מכל סביני וחסא
על קצו עס שאר העס
להשיב שיהיה עני יבמות
(כב). דסרינן להדיא.
דקמייה להדיא על ידי
קירכא (הפרדס עני קמח).
לית להו בדיקווא.
ספירכא זו ממת נקב
היא חלס שמדון שיהיה
שאמת על מיי משקא
והמקנה נעשה עב חסיה
כעין גלירא וזואת נקב
מעט דך איניקב מעט
ועשה קרום. אכ"מ
בשבתה הגאונים, וכן
שהו סותם איניקב ואין
מואל רוח הא אמן קרום
שעלה מחמת מכה צבצרה
אינו קרום שפופו לסמך
(לעיל מ:). שהוא שותא.
שמתמינות חלמתי יואל
דך הנקב ושכורע יואל
דך הנקב יואלוא אינו
יורה כחך וקי"ל (מגיה)
(טו) שצבת זרע שאין יורה
כחך אינו מורע (יבמות
(טו). דאינו קרום. משום
דלדך מפיכת (ע"ל יבמות
(טו). שפופו לסמך לעיל
(מ). וכבד סותמתה.
שנקבה צמקוס צדוקה
כבד וחיוור הכבד סומך
למ הנקב (לעיל מ:).

שיטה מקובצת

[א] שלפוחית האם שהולד
מונח בה: [ב] במשכו
מן הדופן ומפיקא לריאה
מן הדופן סיי"ד: [ג] אילו
אניקב דופן להדי ריאה
כנגד נקב הריאה: [ד] פשי
לשון פוסט: [ה] שמה הו'
ככלל ניקבו הדקין ריש
מתירין ומפשיטן הדינן
שלפוחיה סיי"ד: [ח] דחליש
פומיה היינו צבצרה:
[א] וכן נראה מדפריך לעיל
עלה אנהלתי צמחיס:
[א] ושמא אף זה רבינא
סתמא שבכל החלמוד:

(א) נראה דל"ל מאי לאו
למעוטי כ"ג. כלומר לא
נקב אפי' סבין צבצרה
טרפה.